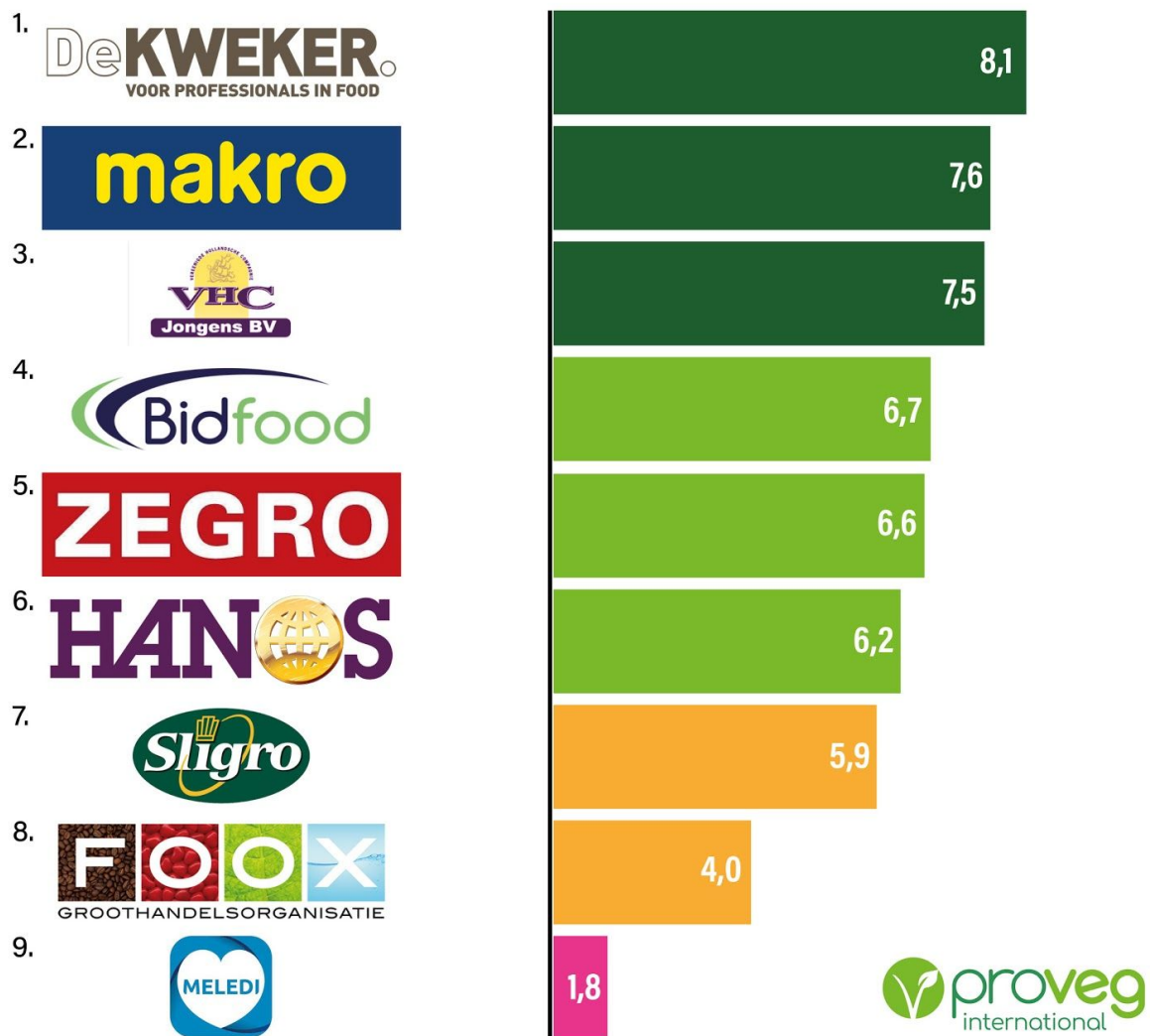

Het veganistisch aanbod van horecagroothandels

Mei 2018

ProVeg Nederland

Pablo Moleman
Suzanne Ruesink
Robin Smit

Inleiding

De vraag naar veganistische producten is de laatste jaren hard gegroeid in Nederland. Ten grondslag hieraan ligt een toenemend consumentenbewustzijn van de negatieve gevolgen van de consumptie van dierlijke producten, en een sterke verbetering van de kwaliteit en beschikbaarheid van plantaardige alternatieven.

Naast een groei van het aantal veganisten¹ is vooral de groeiende groep flexitariërs een opvallende ontwikkeling, met name onder de millennials. Een meerderheid van de Nederlanders eet niet meer elke dag vlees en bewust kiezen voor een vegetarische of veganistische optie is de nieuwe norm aan het worden.

De Nederlandse horeca lijkt in deze trend eerder een volgende dan een leidende rol te nemen. Onderzoek van Toluna² liet in 2016 zien dat slechts 49% van de flexitarische consumenten tevreden is met het huidige aantal vleesloze gerechten op menu's in restaurants. Daarnaast beoordeelt 60% de diversiteit aan gerechten als matig tot heel slecht.

Groothandels vormen als toevoerkanaal van de horeca een belangrijke graadmeter én bepaler van het aanbod in onze restaurants, snackbars, café's en kantines. Zeker in situaties waar horeca-ondernemers zich contractueel aan een groothandel verbinden kan het aanbod van groothandels een grote en soms limiterende invloed hebben.

In dit onderzoek hebben wij in kaart gebracht hoe het gesteld is met het veganistische aanbod van de horecagroothandels in Nederland. Er is gekeken naar de belangrijkste groothandels die leveren aan horecabedrijven, en een breed scala aan productcategorieën.

Doel is hierbij om meer inzicht te creëren in de huidige situatie, mogelijke verbeterpunten te identificeren, en om horeca-ondernemers die hun aanbod aan vegetarische en veganistische menu's willen verbeteren van bruikbare informatie te voorzien.

¹ SCP (2016) *Kiezen bij de Kassa. Een verkenning van maatschappelijk bewust consumeren in Nederland*. https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2016/Kiezen_bij_de_kassa

² <https://www.vierhetseizoen.nl/aanbod-vegetarische-gerechten-horeca-onvoldoende>

Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode februari-maart 2018. Het aanbod van de groothandels is in kaart is gebracht door een bezoek te brengen aan een filiaal. Hierbij is waar mogelijk gekozen voor één van grotere filialen, die naar verwachting een vollediger beeld geven van het veganistische aanbod. In twee gevallen, bij Bidfood en bij FOOX, was het mogelijk om het gehele assortiment online te doorzoeken en te beoordelen.

De resultaten zijn per e-mail naar de betreffende groothandels gestuurd om hen in de gelegenheid te stellen de verzamelde gegevens indien nodig aan te vullen of te corrigeren.

Selectie groothandels

Voorafgaand aan het onderzoek is een lijst opgesteld van horecagroothandels in Nederland. Criteria die hierbij een rol speelden waren: schaal, dekkinggraad en focus op voedingsmiddelen. Groothandels die met name apparatuur of meubilair leveren zijn niet meegenomen in het onderzoek. In totaal zijn 9 groothandels geselecteerd voor dit onderzoek: BidFood, De Kweker, FOOX, Hanos, Makro, Meledi, Sligro, VHC Jongens BV en Zegro.

Scoringssysteem

Om de groothandels te kunnen beoordelen, is een scoresysteem ontwikkeld.

Het aanbod van de groothandels is beoordeeld op 30 verschillende productcategorieën, van vlees- en visvervangers tot plantaardige zuivel en verwerkte producten zoals snoep en koek. Een beschrijving van de beoordelingscriteria per productcategorie is opgenomen in Bijlage I.

Per productcategorie is het mogelijk om maximaal 3 punten te behalen: 3 punten voor een groot aanbod, 2 punten voor een redelijk aanbod, 1 punt voor een klein aanbod en 0 punten voor geen aanbod. In totaal kunnen 90 punten worden behaald.

Een eindcijfer (op een schaal van 1 tot 10) werd berekend door de formule:

Cijfer = $1 + (\text{aantal punten} / 90) \times 9$

Resultaten

De volledige resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in onderstaande tabel.

	De Kweker	Makro	VHC	Bidfood	Zegro	Hanos	Sligro	FOOX	Meledi	Aanbod
Vleesvervangers	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Gehakt	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Gehaktballen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Schnitzels, steaks en burgers	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Vleeswarenvangers	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Visvervangers	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Melk	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Kaas	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Boter	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Koffiemelk	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Yoghurt	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Kwark	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Kookroom	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Slagroom	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Ijs	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Ijschoortjes	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Spreads	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Gebak	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Koek	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Bakproducten	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Honing alternatieven	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Plantaardige geleermiddelen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Noedels	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Pasta	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Sauzen, dressings	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Mayonaise	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Chips	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Snacks	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Snoep/chocolade	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Vleesbouillon	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

Hieronder vatten wij de bevindingen per groothandel kort samen.

Bidfood (Score: 6,7)

Bidfood heeft een redelijk aanbod aan veganistische producten. Als één van de weinigen biedt Bidfood een veganistisch alternatief voor kaas aan. Er is een divers aanbod aan vleesvervangers, dat echter veel producten met kippenei bevat. Verder biedt Bidfood onder meer basisproducten zoals vegan mayonaise, kookroom en yoghurt. Helaas heeft Bidfood (nog) geen gehakt, gehaktballen, schnitzels, vleeswaren vervangers, vis, kwark en slagroom in het assortiment.

De Kweker (Score: 8,1)

De Kweker heeft van alle onderzochte groothandels het grootste aanbod aan veganistische producten. Naast een ruime keus aan vleesvervangers en plantaardige melken biedt De Kweker als één van de weinigen ook vis- en kaasvervangers aan en heeft een goede keuze aan veganistisch ijs. Een veelgebruikt product dat nog mist is een eivrije mayonaise. De Kweker zou haar assortiment verder kunnen uitbreiden met o.a. vleeswarenvervangers, plantaardige kwark en slagroom.

FOOX (Score: 4)

FOOX heeft een klein aanbod in veganistische producten. Helaas heeft FOOX weinig keuze in vleesvervangers, geen kaas, mayonaise, kwark, koffiemelk, kookroom, slagroom en yoghurt.

Hanos (Score: 6,2)

Hanos heeft een redelijk aanbod in veganistische producten. De meest opvallende producten zijn mayonaise, kookroom en yoghurt. Ook heeft Hanos een uitgebreid aanbod in hummus en andere plantaardige spreads. Het aantal veganistische vleesverangers is beperkt. Helaas heeft Hanos (nog) geen gehakt, kaas, vleeswarenvervangers, kwark en slagroom.

Makro (Score: 7,6)

Makro heeft een ruim aanbod in veganistische producten en heeft onder de landelijk actieve groothandels de hoogste score. Makro biedt veel vleesvervangers, waaronder als enige een veganistische gehaktbal, producten van Botanic Bites en het volledige VegaFit assortiment. Opvallende producten zijn verder de veganistische vissticks, mayonaise, gehakt, schnitzels en een ruime keuze aan plantaardige melk. Een belangrijk product dat nog mist is plantaardige yoghurt. Verder heeft Makro (nog) geen plantaardige slagroom, kookroom en kaas.

Meledi (Score: 1,8)

Meledi heeft vrijwel geen aanbod in veganistische producten. Het aanbod van Meledi legt veel nadruk op fastfood en snacks. Omdat ook in deze categorieën veel ontwikkelingen zijn wat betreft plantaardige producten liggen hier kansen voor

Meledi. Aan vleesloze snacks biedt Meledi momenteel een bamischijf, falafel en mozzarellasticks aan, die echter allen ei of zuivel bevatten.

Sligro (Score: 5,9)

Sligro heeft een redelijk aanbod in veganistische producten. De meest opvallende producten zijn een ruime keus aan plantaardige melken (waaronder koffiemelk), plantaardige mayonaise en geleermiddelen. Het assortiment vleesvervangers is gevarieerd, maar omvat weinig veganistische producten. Verder heeft Sligro (nog) geen kaas, ijs, kookroom en vleeswarenvangers in het assortiment.

VHC Jongens BV (Score: 7,5)

VHC Jongens BV heeft een ruim aanbod in veganistische producten. De meest opvallende producten zijn mayonaise, vleesvervangers, snoep en spreads. Ook heeft VHC veel keuze aan veganistische melkproducten, koek en snacks. Helaas heeft de VHC Jongens BV (nog) geen kaas, vleeswarenvangers, kwark en slagroom.

Zegro (Score: 6,6)

Zegro heeft een redelijk aanbod in veganistische producten. De meest opvallende producten zijn snoep, mayonaise, chocolade, yoghurt, pasta en croissants. Helaas heeft Zegro (nog) geen kaas, burgers en vleeswaren vervangers.

Conclusie

De Nederlandse horecagroothandels scoren gemiddeld een 6. Deze krappe voldoende maakt duidelijk dat er nog veel verbetering mogelijk is in het veganistische aanbod. De verschillen zijn echter groot.

De Kweker behaalde een zeer goede score, die wellicht samenhangt met de aandacht die deze groothandel heeft voor biologische en duurzame producten en het feit dat De Kweker gefocust is op de regio Amsterdam. Makro en VHC Jongens BV laten echter zien dat ook landelijke groothandels een prima veganistisch assortiment kunnen neerzetten.

De meeste groothandels vallen in een middenmoot en hebben nog aanzienlijk potentieel om beter in te spelen op de vraag naar veganistische producten. Alleen FOOX en Meledi scoren uitgesproken laag.

Veel groothandels zullen wellicht tot hun verrassing constateren dat zij meer veganistische producten hebben dan zij dachten. Vrijwel alle onderzochte groothandels scoren bijvoorbeeld goed op koek, chips en snacks. Vaak gaat het hier om producten die 'toevallig' veganistisch zijn en nog niet als zodanig worden aangeprezen. Kansen om beter in te spelen op de veganistische trend liggen behalve in het toevoegen van meer keuze-opties, ook in het beter inzichtelijk maken en promoten van de veganistische producten die er al zijn.

Verder valt op dat een aantal producten, zoals plantaardige vleeswaren en kwark, wel in de retail verkrijgbaar zijn maar hun weg in het geheel niet hebben gevonden tot de horecagroothandels.

Wij hopen dat dit onderzoek heeft bijgedragen aan beter inzicht in het veganistisch aanbod van horecagroothandels en dat deze resultaten groothandels en horeca-ondernemers van nut kunnen zijn bij het zetten van verdere stappen in het verbeteren van hun veganistische aanbod.

Bijlage I - Productcategorieën

De onderzochte groothandels werden beoordeeld op het aanbod in 30 verschillende productgroepen. Hieronder geven wij per productcategorie aan welke criteria zijn gehanteerd om de score te bepalen.

Chips

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische chips. Chips bevatten soms melkproducten zoals lactose, wei of kaaspoeder. Toch zijn veel chips vrij van dierlijke producten, en naturelchips zijn dit vrijwel altijd. Gezien de algemeenheid van veganistische chips, waren meerdere soorten nodig om de hoogste score te behalen.

Bakproducten

In deze categorie is met name gekeken naar het aanbod van veganistische ei-verters die kunnen worden gebruikt om gebak te laten rijzen, glanzen of binden. Ook zijn in deze categorie gekeken naar plantaardige voedingskleurstoffen die gebruikt kunnen worden in de plaats van de rode kleurstof karmijn (E120), dat gemaakt wordt van luizen.

Gebak

Bij deze categorie is gekeken naar het aanbod van kant-en-klaar veganistisch gebak en gebak-achtige desserts.

Gehakt

Bij deze categorie hebben is gekeken naar het aanbod aan veganistische varianten op gehakt.

Gehaktballen

Bij deze categorie hebben is gekeken naar het aanbod aan veganistische varianten van gehaktballen.

Gelatine

Bij deze categorie is gekeken naar veganistische geleermiddelen, die kunnen worden gebruikt in plaats van gelatine. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Agar Agar of pectine.

Honing

Bij deze categorie is gekeken naar het aanbod in plantaardige zoetstoffen, zoals agavesiroop, esdoornsiroop of andere plantaardige siropen, die kunnen worden gebruikt ter vervanging van honing.

Kaas

Bij deze categorie is gekeken naar het aanbod van veganistische varianten van kaas. Omdat veganistische kaas vrij zeldzaam is in het assortiment van groothandels, was één veganistisch kaasproduct al genoeg om de hoogste score te behalen.

Mayonaise

Bij deze categorie is gekeken naar het aanbod van veganistische varianten van mayonaise. Omdat er slechts enkele producten op de markt zijn, was het hebben van één veganistische mayonaise al genoeg om de hoogste score te behalen. De meeste groothandels bleken dit te hebben.

Noedels

Bij deze categorie is gekeken naar het aanbod van noedels zonder ei. Omdat noedels redelijk vaak veganistisch zijn, waren er meer soorten nodig om de hoogste score te behalen.

Pasta

Bij deze categorie is gekeken naar het aanbod van pasta zonder ei. Omdat pasta redelijk vaak veganistisch is, waren er meer soorten nodig om de hoogste score te behalen.

Sauzen, dressings

Bij deze categorie is gekeken naar het aanbod van veganistische sauzen en dressings (exclusief mayonaise). Pindasaus is soms veganistisch, maar kan ook melk bevatten.

Schnitzels, steaks en burgers

Bij deze categorie is gekeken naar het aanbod in veganistische varianten van schnitzels, steaks en burgers.

Snacks

Bij deze categorie is gekeken naar het aanbod in veganistische warme snacks. Denk hierbij bijvoorbeeld aan kroketten, bitterballen en loempia's.

Snoep/chocolade

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van snoep en chocolade. Denk aan gelatinevrij snoep, en chocoladeproducten zonder melk. Pure chocolade is meestal vrij van dierlijke ingrediënten.

Spreads

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische spreads en dipsauzen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan hummus of groentespreads.

Vleesvervangers

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van vleesvervangers, exclusief producten met hun eigen categorie, zoals gehakt(ballen), burgers, schnitzels en steaks. Denk hierbij bijvoorbeeld aan tofu, tempeh of veganistische imitaties van kip.

Vleeswarenvangers

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van vleeswaren. Deze categorie staat los van vleesvervangers, omdat het gaat om broodbeleg.

Vis

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van vis. Omdat veganistische vis vrij zeldzaam is in het assortiment van groothandels, was er bij dit onderdeel minder keuze nodig om de hoogste score te behalen. Omdat ook vegetarische vis een vrij nieuw concept is, hebben ook groothandels met alleen deze varianten van vis geen rood behaald, maar een oranje.

Vleesbouillon

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van bouillon. Denk hierbij bijvoorbeeld aan groentebouillon.

Boter

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van boter. Margarine wordt geproduceerd op basis van plantaardige vetten, maar is niet altijd veganistisch door toevoeging van melkproducten of vitamines (D3) van dierlijke oorsprong.

IJs

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van ijs. Hierbij is zowel gekeken naar sorbetijs als 'roomijs' varianten op basis van kokos, soja of amandel. Omdat sorbetijs veel algemener is dan de roomvarianten, was alleen keuze in sorbet niet voldoende om de hoogste score te behalen.

Ijshoorntjes

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van ijshoorntjes.

Kwark

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van kwark.

Melk

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in plantaardige melkproducten. Denk hierbij aan sojamelk, rijstmelk of amandelmelk.

Koffiemelk

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van koffiemelk. Deze worden vooral aangeboden als opschuimbare varianten van de plantaardige melkproducten.

Kookroom

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van kookroom. Omdat veganistische kookroom vrij zeldzaam is in het assortiment van groothandels, was er bij dit onderdeel minder keuze nodig om de hoogste score te behalen.

Slagroom

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van slagroom. Omdat veganistische slagroom vrij zeldzaam is in het assortiment van groothandels, was er bij dit onderdeel minder keuze nodig om de hoogste score te behalen.

Yoghurt

Bij deze categorie hebben wij gelet op het aanbod in veganistische varianten van yoghurt. Omdat veganistische slagroom vrij zeldzaam is in het assortiment van groothandels, was er bij dit onderdeel minder keuze nodig om de hoogste score te behalen.